

ÜLKE RAPORLARI SERİSİ

ETİYOPYA

ÜLKE-010

EĞİTİM VE EKONOMİK ARAŞTIRMALAR ŞUBESİ
HAZİRAN 2023

THE FEDERAL DEMOCRATIC REPUBLIC OF ETHIOPIA

Coğrafi ve Ekonomik Bilgiler

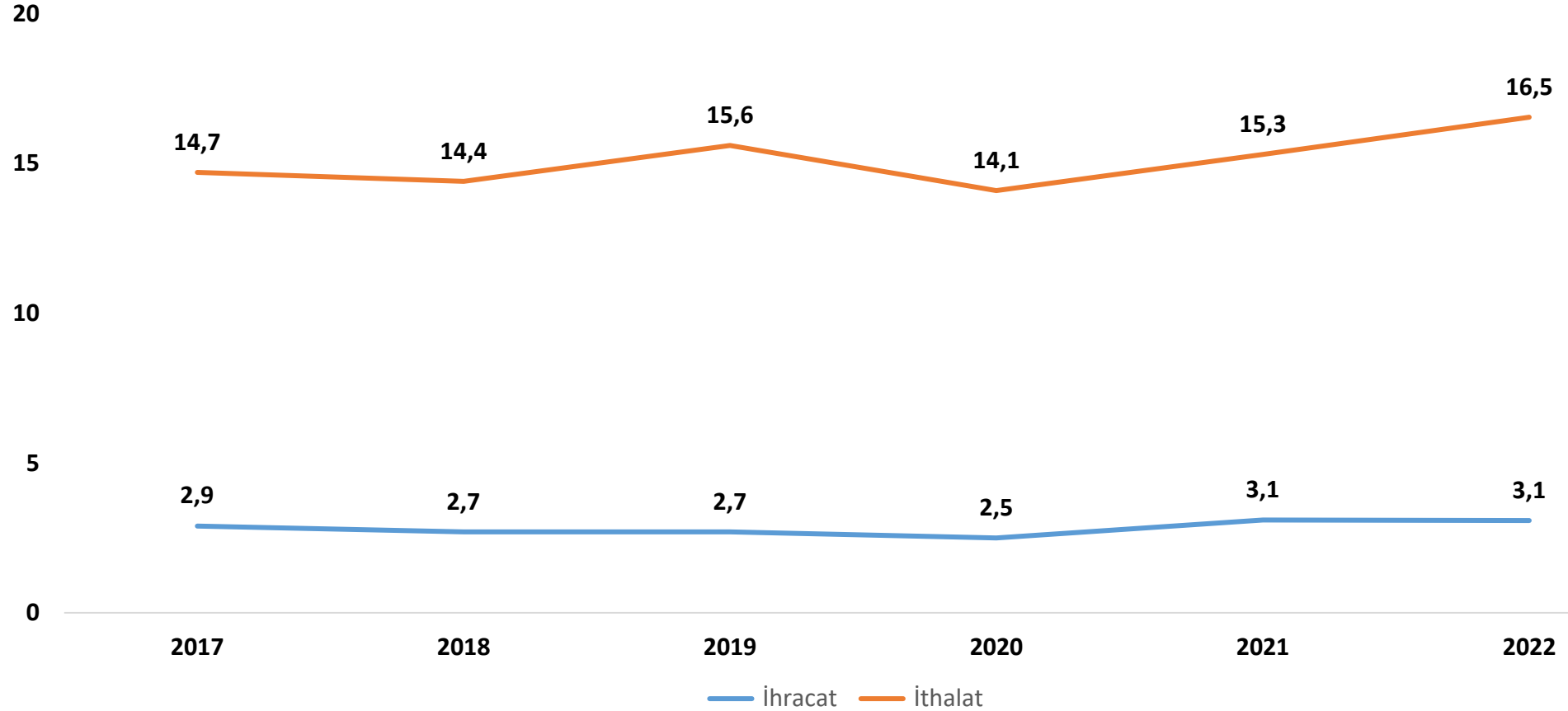
- **Başkent:** Addis Ababa
- **Yüzölçümü (km²):** 1.104.300 km²
- **Nüfus:** [105.747 milyon](#)
- **İklimi:** Enlem itibarıyla subekvatorial ve tropikal iklim kuşağı üzerinde bulunan ülkenin esas iklim özelliğini dikey yöndeki yükselti fazlalığı meydana getirmektedir.
- **Ülke Saati:** Etiyopya Türkiye ile aynı zaman diliminde yer almaktadır(UTC/GMT +3 saat).
- **Yönetim Şekli:** Cumhuriyet
- **Para Birimi:** Etiyopya Birri (1 ABD Doları = 54,79 Etiyopya Birri, Temmuz, 2023)
- **GSYİH (Milyar \$):** 156,1 [\(IMF\)](#)
- **Yıllık Enflasyon Oranı:** %31,4 [\(IMF\)](#)
- **Büyüme Oranı (%):** 6,1 [\(IMF\)](#)
- **Kişi Başı Milli Gelir (bin \$):** 1,48 [\(IMF\)](#)
- **Sanayi :** Tekstil, Hazır giyim, Deri ve deri ürünleri ve İşlenmiş gıda ürünleri
- **Tarım:** Tahıl, mısır, arpa, darı, kahve
- **Hizmetler:** Turizm
- **Madenler:** Altın, titanyum, pilatinyum, nikel, potasyum ve soda yatakları
- **[Doing Business](#) sıralaması*:** 159 (2020 Raporu)

*Dünya Bankası tarafından hazırlanan ülkelerin iş yapma kolaylıkları raporu.

DIŞ TİCARET VERİLERİ

Etioyopya Ülke Raporu

Dış Ticaret (x milyar USD)

Kaynak: Trademap

İhracat Pazarları (x milyon USD)

Sıra	İthalatçılar	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022 Pay (%)
1	ABD	227	273	293	259	330	334	10,8
2	Suudi Arabistan	206	181	177	187	216	268	8,7
3	Somali	244	260	272	294	361	265	8,6
4	Almanya	195	162	152	139	244	258	8,4
5	Hollanda	189	191	191	190	229	217	7,0
6	Birleşik Arap Emirlikleri	128	125	155	169	190	206	6,7
7	Belçika	95	69	67	83	131	138	4,5
8	Japonya	101	99	122	95	106	133	4,3
9	Çin	288	190	124	91	84	130	4,2
10	Güney Kore	55	46	49	61	86	120	3,9
29	Türkiye	32	34	51	41	24	20	0,7
	İlk 10 Toplam	1.728	1.595	1.602	1.567	1.977	2.068	67,1
	Diğerleri	1.135	1.077	1.077	959	1.081	1.015	32,9
	Dünya	2.863	2.672	2.678	2.526	3.058	3.084	

Kaynak: Trademap

- İhracatında ilk onda yer alan ülkeler coğrafi anlamda çeşitlilik göstermektedir.
- Serbest Ticaret Anlaşmaları dış ticaretinde önemli yer tutmaktadır.
- Pandemi döneminde önemli pazarlarında ciddi gerileme yaşanmamakla birlikte bir miktar azalma gözlenen bölgeler de olmuştur.
- Ülkemize ihracatı kısıtlı düzeydedir.

İthalat Pazarları (x milyon USD)

Sıra	İhracatçılar	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022 Pay (%)
1	Çin	4.858	4.061	4.284	4.170	4.035	4.958	30,0
2	Hindistan	1.091	1.201	1.340	1.489	2.404	2.365	14,3
3	ABD	1.211	1.557	846	720	1.168	1.102	6,7
4	Fas	286	211	305	289	365	698	4,2
5	Mısır	177	232	201	213	242	571	3,4
6	Birleşik Arap Emirlikleri	261	414	454	672	513	564	3,4
7	Suudi Arabistan	453	210	460	362	357	525	3,2
8	Malezya	341	353	203	266	631	506	3,1
9	Japonya	680	485	677	510	358	369	2,2
10	Türkiye	339	321	381	231	354	335	2,0
	İlk 10 Toplam	9.697	9.045	9.151	8.922	10.429	11.993	72,5
	Diğerleri	4.996	5.364	6.425	5.212	4.861	4.552	27,5
	Dünya	14.692	14.409	15.576	14.134	15.290	16.544	

Kaynak: Trademap

• İthalat yaptığı ülkeler coğrafi olarak çeşitlilik göstermektedir.

• Çin'den ithalatını ağırlıklı olarak Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı oluşturmaktadır.

• Hindistan'dan ithalatını ağırlıklı olarak şeker ve şeker mamulleri oluşturmaktadır.

• ABD'den ithalatının büyük kısmını hububat oluşturmaktadır.

İhraç Ürünleri (x milyon USD)

GTİP	Ürün Adı	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022 Pay (%)
090111	Kahve (kafeini alınmamış, kavrulmamış)	937	793	794	794	1.186	1.507	48,9
070999	Diğer sebzeler (taze veya soğutulmuş)	241	268	239	259	270	232	7,5
060311	Güller (taze)	173	172	173	167	222	198	6,4
120740	Susam tohumu	389	335	315	362	286	183	5,9
071333	Adi fasulye (beyaz fasulye dahil) (Phaseolus vulgaris); kuru, kabuksuz	95	88	89	87	75	91	3,0
020450	Keçi eti (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)	84	86	70	62	86	82	2,7
071490	Ararot, salep, yer elması, sagu vb.	0	0	26	72	130	57	1,9
071390	Diğer baklagiller; kabuksuz, kuru	37	42	24	35	47	44	1,4
120190	Soya fasulyesi (kırılmış olsun olmasın); tohumluk olanlar HARIÇ	21	36	38	33	41	44	1,4
060319	Buket yapmaya elverişli diğer kesme çiçek ve tomurcuklar (taze)	23	26	26	23	32	31	1,0
İlk 10 Ürün Toplamı		2.002	1.846	1.793	1.894	2.376	2.469	80,1
Diğerleri		861	826	885	633	682	614	19,9
TOPLAM		2.863	2.672	2.678	2.526	3.058	3.084	

Kaynak: Trademap

İthal Ettiği Ürünler (x milyon USD)

İthal ettiği ilk 5 fasıl

84 – Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları (1,6 Milyar USD)

87-Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı (1,5 Milyar USD)

15- Hayvansal, bitkisel veya mikrobiyal katı ve sıvı yağlar ve bunların parçalanma ürünleri; hazır yemeklik katı yağlar; hayvansal ve bitkisel mumlar (1,4 Milyar USD)

85- Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı (1,3 Milyar USD)

10- Hububat (1,3 Milyar USD)

Bu 5 fasılın Etiyopya'nın ithalatındaki payı **%43**

GTİP	Ürün Adı	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022 Pay (%)
271019	Diğer yağlar ve müstahzarlar	1.051	1.342	2.427	1.577	946	887	5,4
151190	Palm yağı ve fraksiyonları (ham olanlar HARIÇ)	436	473	254	406	830	779	4,7
310559	Azot ve fosforun ikisini de içeren diğer mineral veya kimyasal gübreler; nitrat ve fosfat içermeyenler	0	20	151	309	353	758	4,6
100119	Makarnalık buğday (durum buğdayı); tohumluk olanlar HARIÇ	168	184	143	152	614	696	4,2
310210	Üre	68	169	202	184	200	515	3,1
170114	Diğer kamış şekeri (katı halde)	13	22	0	78	393	466	2,8
151219	Ayçiçeği tohumu ve aspir yağları ve bunların fraksiyonları (ham olanlar HARIÇ)	53	67	125	366	420	397	2,4
300241	İnsanlar için kullanılan aşılar	0	0	0	0	0	379	2,3
100630	Pirinç (yarı veya tam olarak değirmenden geçirilmiş)	126	172	114	248	568	371	2,2
870322	Binek otomobilleri ve insan taşımaya mahsus motorlu diğer taşıtlar; sadece benzinli, taşıma kapasitesi < 10 kişi, 1000 cm3 < silindir hacmi <= 1500cm3	82	62	118	84	155	307	1,9
İlk 10 Ürün Toplamı		1.997	2.512	3.534	3.405	4.479	5.555	33,6
Diğerleri		12.695	11.897	12.042	10.729	10.811	10.990	66,4
TOPLAM		14.692	14.409	15.576	14.134	15.290	16.544	

Türkiye'nin Etiyopya'ya İhracatı (x bin USD)

İhraç ettiğimiz ilk 5 fasıl

72- Demir ve çelik (91 Milyon USD)

84 – Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları (35 Milyon USD)

93-Silahlar ve mühimmat, bunların aksam, parça ve aksesuarı (31 Milyon USD)

85- Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı (23 Milyon USD)

21- Yenilen çeşitli gıda müstahzarları (kahve hülusalari, çay hülusalari, mayalar, soslar, diyet mamaları, vb.) (14 Milyon USD)

İlk 5 fasılın Etiyopya'ya ihracatımızdaki payı %58

GTİP	Ürün Açıklaması	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022 Pay (%)
721420	Demir/alaşımsız çelikten çubuklar; sıcak haddeleme sırasında çentik, yiv, oluk gibi şekil bozuklukları bulunan veya haddelendikten sonra burulmuş	80.106	124.908	141.348	72.340	41.474	75.840	22,7
999999	Başka yerde belirtilmeyen mallar	898	1.155	993	629	60.558	31.929	9,5
880629	Sadece uzaktan kumanda ile uçuş yapan insansız diğer hava taşıtları	0	0	0	0	0	14.379	4,3
210690	Tarifenin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan diğer gıda müstahzarları	2.844	2.494	5.371	6.769	9.504	12.930	3,9
160420	Hazırlanmış veya konserve edilmiş balıklar; bütün veya parça halinde olanlar HARIÇ	0	0	0	0	10.812	11.880	3,6
570242	Dokunmuş halılar ve yer kaplamaları; sentetik ve suni dokumaya elverişli maddelerden, hav yapısında, hazır eşya halinde olan, tuft/floke edilmemiş	3.436	3.892	5.695	6.571	6.700	9.945	3,0
851769	Ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	22	195	0	7	1	5.495	1,6
200551	Fasulye (kabuksuz); dondurulmamış, sirke/asetik asitten başka usulde hazırlanmış veya konserve edilmiş	0	2	0	0	8.524	5.280	1,6
847410	Toprak, taş, cevher veya katı haldeki diğer mineral maddeleri tasnif etmeye, elemeye, ayırmaya veya yıkamaya mahsus makinalar	6	0	17	41	39	4.822	1,4
740819	Rafine edilmiş bakırdan teller; enine kesit <= 6 mm	10.175	7.450	8.922	6.549	10.943	4.370	1,3
İlk 10 Ürün Toplamı		97.487	140.096	162.346	92.906	148.555	176.870	52,9
Diğerleri		241.027	180.774	218.559	138.480	205.793	157.754	47,1
TOPLAM		338.514	320.870	380.905	231.386	354.348	334.624	

Kaynak: Trademap

EĞİTİM VE EKONOMİK ARAŞTIRMALAR ŞUBESİ

GAİB'in Etiyopya'ya İhracatı (x bin USD)

GTİP	Ürün Adı	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022 Pay (%)
210690	Tarifenin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan diğer gıda müstahzarları	564	934	2.155	3.012	4.144	8.367	34,9
570242	Dokunmuş halılar ve yer kaplamaları; sentetik ve suni dokumaya elverişli maddelerden, hav yapısında, hazır eşya halinde olan, tuft/floke edilmemiş	3.068	2.074	2.307	3.631	4.296	7.832	32,6
843780	Kuru baklagillerin veya hububatın öğütülmesine veya işlenmesine mahsus makina ve cihazlar (çiftlik tipi makina ve cihazlar hariç)	932	400	0	395	0	1.649	6,9
110311	Buğdayın kabaca öğütülmesinden elde edilen küçük parçalar ve kaba unlar	0	0	0	1.116	0	1.281	5,3
151219	Ayçiçeği tohumu ve aspir yağları ve bunların fraksiyonları (ham olanlar HARIÇ)	728	1.419	1.740	3.341	1.184	728	3,0
İlk 5 Ürün Toplamı		5.292	4.827	6.201	11.494	9.624	19.857	82,7
Diğerleri		18.725	8.234	6.222	3.648	3.252	4.149	17,3
Tüm Ürünler		24.018	13.061	12.423	15.143	12.876	24.006	

Kaynak: İhracatçı Birlikleri Kayıt Sistemi

- GAİB'in Etiyopya'ya ihracatı 2022 yılında 24 milyon USD olarak gerçekleşmiştir.
- En önemli ihraç ürünümüz «**Tarifenin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan diğer gıda müstahzarları**» ve o da 2022 yılında artış göstererek **8,3 milyon USD** şeklinde gerçekleşmiştir.
- Genel olarak üyelerimizin Etiyopya'ya ihracatı düşük seviyelerde olsa da Uzak Ülkeler Stratejisi kapsamında önemli bir pazar olarak değerlendirilebilir.
- Listenin ilk iki sırasında yer alan ürünler GAİB'in Etiyopya ihracatının %67,5'ini oluşturmaktadır.

SEÇİLİ GTİPLERDE ETİYOPYA’NIN UYGULADIĞI VERGİ ORANLARI

Seçili GTİP'lerde Rekabet Koşulları

Türkiye ve GAİB açısından öne çıkan toplam 8 üründe Etiyopya'nın ürün tedarik ettiği ülkeler ve önemli tedarikçilere Etiyopya tarafından uygulanan tarifeler incelenmiştir.

Sıra No	GTİP	Açıklaması	Etiyopya tarafından uygulanan tarife (%)
1	721420	Demir/alaşımsız çelikten çubuklar; sıcak haddeleme sırasında çentik, yiv, oluk gibi şekil bozuklukları bulunan veya haddelendikten sonra burulmuş	20
2	880629	Sadece uzaktan kumanda ile uçuş yapan insansız diğer hava taşıtları	Veri bulunamadı
3	210690	Tarifenin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan diğer gıda müstahzarları	16,4
4	160420	Hazırlanmış veya konserve edilmiş balıklar; bütün veya parça halinde olanlar HARIÇ	35
5	570242	Dokunmuş halılar ve yer kaplamaları; sentetik ve suni dokumaya elverişli maddelerden, hav yapısında, hazır eşya halinde olan, tufte/floke edilmemiş	35
6	843780	Kuru baklagillerin veya hububatın öğütülmesine veya işlenmesine mahsus makina ve cihazlar (çiftlik tipi makina ve cihazlar hariç)	5
7	110311	Buğdayın kabaca öğütülmesinden elde edilen küçük parçalar ve kaba unlar	30
8	151219	Ayçiçeği tohumu ve aspir yağları ve bunların fraksiyonları (ham olanlar HARIÇ)	25

Özet Pazar Bilgileri

Dış Ticaret Mevzuatı

- Etiyopya’da, ithalat işlemleri Etiyopya Ticaret ve Sanayi Bakanlığı'ndan ([MOTI](#)) ithalat izni belgesi alan Etiyopya vatandaşları tarafından gerçekleştirilebilmektedir. İthalatçıların ithalat lisansı için MOTİ'ye başvurması ve döviz izni için Etiyopya Ulusal Bankası'na (NBE) kaydolması gerekmektedir.
- Etiyopya’da peşin akreditifle çalışma zorunluluğu vardır. Dolayısıyla, ithal edilecek ürünler için sadece banka kanalıyla yapılacak ödemeler kabul edilmektedir.

Dış Ticaret Mevzuatı

- Etiyopya’da son dönemde yaşanan iç karışıklığa bağlı olarak yüksek seviyede döviz sıkıntısı yaşanmakta ve bazı bankalar döviz rezervleri olmamasına rağmen akreditif işlemlerini kabul etmektedir. Bu durum bankalarda yığılmaya ve bankaların yasal süresinde ödemeleri gerçekleştirememelerine sebep olabilmektedir. Döviz erişim, uluslararası pazardan mal ve hizmet satın almak isteyen Etiyopya ithalatçılarının karşılaştığı temel sorundur. Özellikle, son zamanlarda döviz sıkıntısının yoğun olarak yaşandığı Etiyopya’da bankalarda yeterli miktarda döviz olmadığı zamanlar akreditif açılması için uzun bir süre beklenilmesi gerekmektedir.
- Etiyopya’da ithal ürünler hem KDV hem de diğer tüketim vergilerine tabii olmaktadır. **Mal ve hizmetler için % 15 oranında KDV uygulanmaktadır.** Finansal hizmetler, eğitim hizmetleri, sağlık ve ulaşım hizmetleri KDV’den muaftır.

Dış Ticaret Mevzuatı

- Etiyopya’da uygulanan **gümrük vergilerine** ait detaylı bilgiye aşağıdaki adreslerden ulaşılabilir;
 - [Ethiopia Customs Trade Portal \(erca.gov.et\)](http://erca.gov.et)
 - <https://customs.erca.gov.et/taxation-simulation/?lang=en>
- Etiyopya’da uygulanan **iç vergilere** ait detaylı bilgiye aşağıdaki adreste yer alan doküman aracılığıyla ulaşılabilir;
 - [Taxation in ethiopia.pdf \(theiguide.org\)](http://theiguide.org/taxation-in-ethiopia.pdf)
- Etiyopya, Uluslararası Standartlar Örgütü (ISO) üyesi olup, ISO standartlarını kabul etmektedir. Ayrıca **mevzuatını ve standartlarını Avrupa standartları ile uyumlaştırmaya çalışmaktadır**. Anılan amaca yönelik olarak Etiyopya ilgili kurum ve kuruluşları Addis Ababa’da bulunan Avrupa Birliği Komisyonu ile işbirliği içerisinde hareket etmekte, teknik ve eğitim desteği almaktadır.

Dış Ticaret Mevzuatı

- İhracatçılarımıza faydalı olabilecek Etiyopya kamu kurumları linkleri aşağıda yer almaktadır;
 - Etiyopya Standartlar Ajansı** → [Home | ethiostandards](#)
 - Etiyopya Uygunluk Değerlendirme Şirketi** → [Ethiopian Conformity Assessment Enterprise – Moving you forward \(eca-e.com\)](#)
 - Etiyopya Milli Akreditasyon Ofisi** → <https://eas-eth.org/about-us/>
- Etiyopya’da bazı ürünlerin ithalatında izin alınması zorunlu olup, ithalatta onay alınması gereken kurum ve kuruluşlar ve ilgili sektörler aşağıda yer almaktadır.
 - Etiyopya Karayolu İdaresi:** Motorlu taşıtlar ve ulaşım makina ve ekipmanları
 - Etiyopya Gıda İlaç ve Sağlık Koruma İdaresi:** İnsan ve Veteriner ilaçları ve sağlık ekipmanları
 - Tarım Bakanlığı:** Ağaç, evcil hayvan, canlı hayvan ve hayvansal ürünler ve bunları etkileyebilecek ilaç, tohum, ağaçlar ve diğer maddeler
 - Etiyopya Standart Ajansı:** Zorunlu standara tabi ürünler, Merkez Bankası: Dövizle yapılacak ihracat ve ithalat işlemleri

Dış Ticaret Mevzuatı

- Etiyopya'ya bazı ürünlerin ithalatını yalnızca yetkili kurum ve kuruluşlar yapabilmektedir.
 - **İletişim Ekipmanları:** Etiyopya Telekomünikasyon Şirketi
 - **Şans oyunları makinaları, biletleri ve oyunları:** Etiyopya Milli Piyango İdaresi
 - **Sigara:** Etiyopya Tütün Şirketi
 - **Petrol:** Etiyopya Milli Petrol Şirketi.
- Etiyopya'ya **ithal edilen tüm mallar, ürünün son kullanma tarihi, üretici firma adı ve ürün adı gibi ürünle ilgili bilgileri içermelidir.** [Etiyopya Standartlar Ajansı](#) bu gerekliliklerin denetlenmesinden sorumlu kurumdur. Etiyopya'ya yapılacak ihracatta paketleme listesi (ambalaj ve etiket içeriği dahil), ödemenin yapılabilmesi için Etiyopya Gümrük İdaresine ithalatçı tarafından iletilmesi gereken unsurlar arasında yer almaktadır.

Ülkemizle İmzalanan İkili Anlaşmalar

Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Resmi Gazete Tarihi ve Sayısı
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Arasında Ekonomik ve Teknik İşbirliği ve Ticaret Anlaşması	09.09.1993	23.11.1993/21767
Türkiye Cumhuriyeti ve Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Teşviki ve Korunması Anlaşması	16.11.2000	08.03.2005 / 25749
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Arasında Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması	02.03.2005	09.08.2007/26608
Türkiye-Etiyopya 7. Dönem Karma Ekonomik Komisyon Protokolü	28.12.2016	Resmi Gazete'de yayınlanmamıştır.

Pazara İlişkin Muhtelif Bilgiler

- Etiyopya ekonomisi büyük ölçüde tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. Bununla birlikte ülkede tarım potansiyelinin az bir kısmını değerlendirilmektedir.
- Kış şartlarının yaşanmadığı **Etiyopya’da tarım üretimi için iklim şartları çok müsaittir.** Ancak, modern anlamda tarımsal üretim yaygın olmamakla birlikte, kaliteli tohum, gübreleme ve modern tarım yöntemleri kullanarak tarım yapılması imkanları **bulunmaktadır.** Etiyopya, Afrika kıtasında en çok büyük ve küçükbaş hayvana sahip ülkedir. Özellikle canlı hayvan ihracatının son zamanlarda tartışmaya açılması, et ve et ürünleri işleme, mezbaha ve kesimhane yatırımları için ülkeyi cazip hale getirmektedir. Öte yandan, **son dönemde tarımda hızlı bir makineleşme göze çarpmakta olup, bu durum tarım makineleri ihracatında firmalarımıza fırsat sunmaktadır.**

Pazara İlişkin Muhtelif Bilgiler

- Ülkede sanayileşme henüz başlangıç aşamasındadır. **İhracata dayalı büyüme stratejisi çerçevesinde tekstil ve hazır giyim, deri ve deri ürünleri ve işlenmiş gıda ürünlerin üretimine özel önem verilmektedir.**
- Etiyopya'da **yatırım yapılabilecek diğer imalat sanayi alanları ise; cam ve seramik ürünleri, kimyasallar ve kimyasal ürünler, ilaç ve eczacılık ürünleri, şeker, çimento, kağıt ve kağıtçılık ürünleri, plastikten ürünler ve inşaat malzemeleridir.** Öte yandan, ülke genelinde endüstriyel parklar inşa edilmektedir. **Endüstriyel parklara yabancı yatırımcı çekmek için Etiyopya Hükümeti teşvik sağlamaktadır.**

Pazara İlişkin Muhtelif Bilgiler

- Etiyopya önemli bir turizm potansiyeline sahiptir. Ülkenin kendine özgü tarihi ve kültürel bir geçmişi vardır. Son yıllarda tur operatörleri kayda değer bir büyüme göstermektedir. **Etiyopya'da şu an için en önemli turizm sektörü konferans turizmidir. Özellikle Afrika Birliği merkezinin Addis Ababa'da olması nedeniyle şehir her zaman bir ya da birkaç uluslararası toplantıya ev sahipliği yapmaktadır.** Şehirde çok sayıda otel açılmış veya inşaatı devam etmekle birlikte özellikle 5 yıldızlı marka isimli otel sayısı yetersizdir.

Pazara İlişkin Muhtelif Bilgiler

- Etiyopya nüfusunun yaklaşık yarısının elektriğe erişimi bulunmamaktadır. Bununla birlikte, **ülke özellikle hidro ve solar enerji alanında büyük potansiyel barındırmaktadır.** Bu kapsamda, **Etiyopya hükümeti son dönemde yabancı sermayenin enerji üretimi ve iletimi alanında yatırım yapmasını teşvik etmektedir.** Nil nehrinin ana kolunun (Mavi Nil) doğduğu ülke olan Etiyopya'da su kaynakları, hidro-elektrik yatırımı için çok uygun olup, özellikle ABD ve AB ülkeleri bu alanda girişimlere başlamışlardır. Ayrıca **jeotermal enerji alanında önemli yatırım fırsatları bulunmaktadır.** **Güneş enerjisi, Etiyopya'nın sahip olduğu iklim yapısından dolayı diğer bir önemli yatırım alanıdır.** Üretilen elektriğin alımı sadece devlet tarafından yapılmaktadır. **Özel sektöre elektrik satımı mümkün değildir.** Ayrıca, Etiyopya devleti enerji alanında yatırımcılara alım garantisi vermemektedir.

İş Yapma Kültürü

- Etiyopya, Afrika'nın en kalabalık ikinci ülkesidir. Bununla birlikte, genç nüfus oranı dünya ortalamasının üzerindedir. **Çalışabilir nüfusun 55 milyona yakın olduğu ülkede, işsizlik oranı %30 seviyelerindedir.** Vasıfsız işçi için ortalama aylık ücret 40 dolardan daha azdır. **Çalışan nüfusun %80'i tarım sektöründe istihdam edilmektedir.** Kalifiye iş gücü ise sınırlı sayıdadır. Ancak, ülkede üniversite mezunlarının sayısı artmaktadır.
- İş insanları, randevularına zamanında gelmeye özen **göstermemektedirler.** Ayrıca, ihracatçılarımızın Etiyopyalılar ile yapacakları her türlü ticari işlemi yazılı sözleşme ile yapmaları, sözlü anlaşmalardan kaçınmaları önerilmektedir.

Dağıtım Kanalları

- **Etiyopya pazarında başarılı olmak için yerel distribütör ve acenta ile irtibata geçilmesi tavsiye edilmektedir.** Ayrıca uluslararası yardım ve finans kuruluşları tarafından sağlanan yardım ve kredilerle veya bizzat devletin kendi imkanlarıyla yapılan yurtdışı alımlarında tecrübeli distribütör veya acentelerle birlikte çalışılması özellikle ihalelerde etkili olmak ve bürokratik işlemlerin fazlalığı nedeniyle tavsiye edilmektedir.
- Etiyopya'da gerek gıda ve gerekse sanayi ürünlerinde kamu alımları önemli boyutlara ulaşmakta ve bu konuda işbirliği yapılan acenteler işlerin kolaylaşmasına yardımcı olmaktadır.

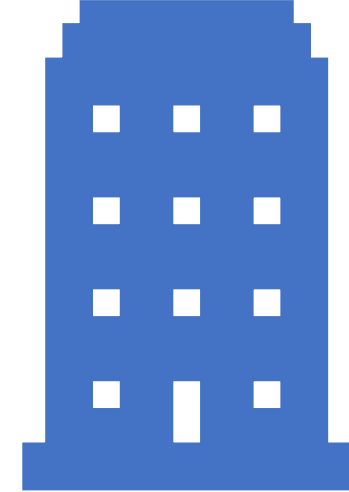
Tüketici Tercihleri

- Türk malı imajı Etiyopya’da çok olumludur. **Piyasada yer alan Türk ürünleri kalite açısından özellikle Çin başta olmak üzere Asya ülkelerinin ürünlerine göre daha fazla talep görmektedir.** Ancak fiyat bazında değerlendirme yapıldığında; **Türk mallarının Asya ülkelerinden ithal edilen mallara göre görece yüksek fiyatta olması ihracatçılarımızın rekabetini zorlaştırmaktadır.** Bununla birlikte, ürünlerimizin kalitesinin Asya ülkelerinin ürünlerine göre yüksek olması sebebiyle Etiyopyalılarca rağbet görmektedir.

Şirket Kurma Prosedürü

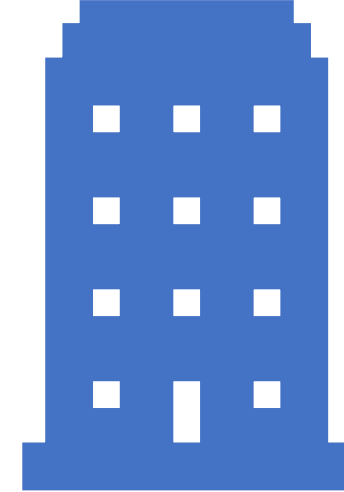
- **Bir yabancı yatırımcının tek başına sahip olduğu her bir proje için minimum sermaye nakdi ve/veya aynı 200.000.-ABD dolarıdır.** Yabancı yatırımın, Mimarlık ve mühendislik hizmetleri ya da ilgili teknik danışmanlık hizmetleri, teknik test ve analizler ya da yayınlanması alanlarında yapılması halinde proje başına minimum sermayenin aynı ve/veya nakdi 100.000.- ABD doları olması gerekmektedir.
- Öte yandan Etiyopya Hükümeti yabancı yatırımcıya kolaylık sağlamak maksadı ile 2023 yılında <https://www.investethiopia.gov.et/> internet sitesini erişime açmıştır. İlgili internet sitesi üzerinden yabancılar Etiyopya'da iş kurmaya ilişkin bilgilere ulaşabilmektedir.
- Şirket kurma prosedürleri ile ilgili yapılabilecek herhangi bir güncelleme ve/veya değişiklik olması durumunda ilgili ülkenin Ticaret Müşavirine danışılması önerilmektedir.

Şirket Kurma Prosedürü

- Bir yabancı yatırımcının devlete, Etiyopya vatandaşlarına ve diğer yerli yatırımcılara ayrılmış bulunan alanlar dışındaki bütün alanlarda yatırım yapmasına izin verilmektedir.

Ortaklık Türü	Minimum Ödenmiş Sermaye Tutarı
Tek Başına	200.000 \$
	100.000 \$ / Mimarlık ve mühendislik hizmetleri ya da ilgili teknik danışmanlık hizmetleri, teknik test ve analizler ya da yayınlanması
Yerel Ortak İle	150.000 \$
	50.000 \$ / Mimarlık ve mühendislik hizmetleri ya da ilgili teknik danışmanlık hizmetleri, teknik test ve analizler ya da yayınlanması

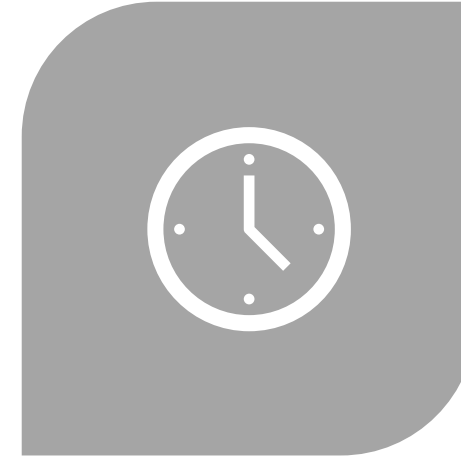

Etihopya Ülke Raporu

Pasaport ve Vize İşlemleri

ETİYOPYA'YA SEYAHAT EDECEK DİPLOMATİK PASAPORT HAMİLİ TÜRK VATANDAŞLARI 90 GÜNE KADAR İKAMET SÜRELİ SEYAHATLERİNDE VİZEDEN MUAFTIR. UMUMA MAHSUS, HUSUSİ VE HİZMET PASAPORTU HAMİLİ TÜRK VATANDAŞLARI İSE VİZEYE TABİDİR.

Pazartesi-Perşembe günleri arasında ofis saatleri sabah 8.30 ile 12.30 öğleden sonra ise 13.30 ile 17.30 arasındadır. Cuma günü ise sabah 8.30 ile 11.30 öğleden sonra 13.30 ile 17.30 arasındadır. Kamu ve özel işletmeler genellikle Cumartesi günleri de açıktır.

Etiyopya Ülke Raporu

Özel Günler ve Bayramlar

Özel Günler ve Bayramlar	
Tarih	Özel Gün Adı
1 Ocak	Yeni Yıl
19 Ocak	Timkat Bayramı
2 Mart	Adwa Zafer Günü
14 Nisan	Etiyopya Günü
16 Nisan	Fasika Günü
22 Nisan	Ramazan Bayramı
1 Mayıs	İşçi Bayramı (Emek ve Dayanışma Günü)
5 Mayıs	Vatan Bayramı
28 Mayıs	Derg Rejiminin Yıkılma Bayramı
29 Haziran	Kurban Bayramı
12 Eylül	Etiyopya Yıl Bayramı
27-28 Eylül	Meskel Bayramı

Konsolosluk ve Müşavirlikler

- **T.C ADDİS ABABA BÜYÜKELÇİLİĞİ**

Adres: Turkish Embassy Bole Kifle Ketema, Kebele 03, House No. 018
P.O. Box 1506 Addis Ababa - Ethiopia

Tel: +251 11 661 23 21

E-mail: embassy.addisababa@mfa.gov.tr

- **ADDİS ABABA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ**

Adres: Turkish Embassy Office of the Commercial Counsellor Dembel
City Center, 10th floor No: 1002 C-D ADDİS ABABA / ETHIOPIA

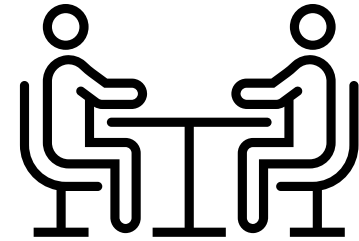
Telefon: 00 251 11 552 88 55

Faks: 00 251 11 552 95 85

E-mail: addisababa@ticaret.gov.tr

Ticaret Bakanlığı Tarafından Desteklenen Fuarlar

TÜR	FUAR ADI	TARİH		KONUSU	ŞEHİR
Bireysel/Milli	AFRICA SOURCING AND FASHION WEEK - ASFW	3.11.2023	6.11.2023	Tekstil, Konfeksiyon, Hazır Giyim, Deri ve Teknolojileri	ADDİS ABABA

Faydalı Linkler

- [Ticaret Bakanlığı Uluslararası Veri Tabanları](#)
- [DEİK Türkiye-Etiyopya İş Konseyi](#)
- [IMF Etiyopya](#)
- [Kolay İhracat Platformu Etiyopya](#)
- [Ticaret Bakanlığı Faydalı Linkler Etiyopya](#)
- [Ticaret Bakanlığı Raporları Etiyopya](#)
- [Ticarette Teknik Engeller Raporu](#)
- [Ticaret Bakanlığı'nın İhracata Yönelik Devlet Destekleri](#)
- [Ticaret Bakanlığı Tarafından Desteklenen Fuarlar](#)

